

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

2. oktoober 2014*

Eelotsusetaotlus — Tollimaksuga samaväärse toimega maksud — Riigimaksud — Flaami piirkonda imporditud loomasõnniku suhtes ette nähtud impordimaks — ELTL artiklid 30 ja 110 — Importija poolt tasumisele kuuluv maks — Imporditud loomasõnnikule ja Flaami piirkonnast pärinevale loomasõnnikule kehtestatud erinevad maksud

Kohtuasjas C-254/13,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Hof van beroep te Brussel'i (Belgia) 28. veebruari 2013. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 8. mail 2013, menetluses

Orgacom BVBA

versus

Vlaamse Landmaatschappij,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president J. L. da Cruz Vilaça (ettekandja), kohtunikud G. Arestis ja A. Arabadjiev,

kohtujurist: E. Sharpston,

kohtusekretär: vanemametnik M. Ferreira,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Orgacom BVBA, esindajad: *advocaat* F. Janssen ja *advocaat* G. Peeters,

— Belgia valitsus, esindajad: T. Materne ja J.-C. Halleux,

— Euroopa Komisjon, esindajad: C. Soulay ja W. Roels,

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: hollandi.

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb ELTL artiklite 30 ja 110 tõlgendamist.
- 2 See eelotsusetaotlus esitati Orgacom BVBA (edaspidi „Orgacom”) ja Vlaamse Landmaatschappij (edaspidi „VLM”) – Flaami valitsusväline asutus, mis vastutab avalikus kasutuses olevate maade planeerimise ja haldamise eest Flaami piirkonnas – vahelises kohtuvaidluses Orgacomilt nõutavate teatavate impordimaksude üle.

Õiguslik raamistik

Belgia õigus

- 3 Flaami piirkonna 23. jaanuari 1991. aasta dekreet keskkonna kaitsmise kohta väetistest lähtuva reostuse eest, mida on muudetud 28. märtsi 2003. aasta dekreediga (edaspidi „väetisedekreet”), mis oli kohaldatav põhikohtuasja asjaolude asetleidmise ajal, kehtestas väetise tootjatele, importijatele ja kasutajatele Flaami piirkonnas rahalised kohustused. Nimetatud dekreet tunnistati kehtetuks Flaami piirkonna 22. detsembri 2006. aasta dekreediga veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest.
- 4 Nimetatud dekreeidi artikli 21 §-s 1, mida kohaldati loomasõnniku tootmisele Flaami piirkonnas, oli sätestatud:

„Loomasõnniku tootmiselt tuleb tasuda põhimaks BH1, millest saadud tulu laekub täies ulatuses Mestbankile [VLM osakond] ja seda peab tasuma iga tootja, kelle ettevõttes ületas loomasõnniku toodang MPp eelmisel kalendriaastal 300 kg difosforpentoksiidi piiri. Asjaomase põhimaksu BH1 suurus arvutatakse järgmise valemi alusel:

$$BH1 = (MPp \times Xdmp) + (MPBn \times Xdmn)$$

milles:

- MPp = loomasõnniku kogutoodang väljendatuna P₂O₅ kilogrammides;
- MPBn = loomasõnniku kogutoodang väljendatuna N kilogrammides;
- Xdmp = loomasõnniku tootmisele kohaldatav maksumäär eurot P₂O₅ kilogrammi kohta;
- Xdmn = loomasõnniku tootmisele kohaldatav maksumäär eurot N kilogrammi kohta.

Nimetatud sätete kohaldamisel tuleb loomasõnniku kogutoodanguna MPBn, mis on väljendatud N kilogrammides, mõista keskmise karja toodangut loomakasvatuse- ja/või põllumajandusettevõttes eelmisel kalendriaastal ja sellele vastavat eritise koguhulka looma kohta, väljendatuna N kilogrammides.

Keskmise karja suurus iga asjaomase liigi puhul määratakse kindlaks jagades igakuiselt registreeritud loomade arvu summa 12-ga. Eritise koguhulk looma kohta, väljendatuna N kilogrammides, määratakse kindlaks kindla või reaalse määra alusel, kasutades kooskõlas artikliga 5 sõnniku eritumise aruannet, millele on viidatud artiklis 20a.

Eelnimetatud maksumäärad määratakse kindlaks järgmiselt:

- $X_{dmp} = 0,0111$ eurot P_2O_5 kilogrammi kohta;
- $X_{dmn} = 0,0111$ eurot N kilogrammi kohta.”

- 5 Väetisedekreedi artikli 21 §-s 5, mida kohaldati loomasõnniku ülejäägi impordile Flaami piirkonda, oli ette nähtud:

„Iga importija peab loomasõnniku ülejäägilt tasuma põhimaksu, millest saadud tulu laekub täies ulatuses Mestbankile. Põhimaksu määr on 2,4789 eurot igalt eelmisel kalendriaastal Flaami piirkonda imporditud väetise ülejäägi tonnilt.”

Belgia konstitutsioonikohtu praktika

- 6 Konstitutsioonikohus leidis 28. oktoobri 2010. aasta otsuse nr 123/2010 (*Belgisch Staatsblad*, 23.12.2010, lk 81723) punktis B.6 seoses küsimusega väetisedekreedi artikli 21 § 5 kooskõlast Belgia majandus- ja rahaliidu põhimõtetega järgmist:

„[...] piisab sellest, kui nentida, et [kõnealusel artiklis ette nähtud maksul], mis on seotud piirkondade vahel põhiseaduse alusel kindlaks määratud territoriaalse piiri ületamisega, on tollimaksuga samaväärne toime, sest see mõjutab Flaami piirkonda imporditud väetist tugevamini, kui selles piirkonnas toodetud väetist.”

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 7 Orgacom on Belgias Flaami piirkonnas asuv ettevõtja, kes on spetsialiseerunud orgaaniliste väetiste tootmisele. Oma tegevuse käigus impordib ta Vallooni piirkonnast ja Madalmaadest pärinevat sõnnikut, mille töötab ümber mullaparandajateks ja orgaanilisteks väetisteks, mis eksporditakse seejärel teistesse Euroopa Liidu riikidesse.
- 8 Väetisedekreedi artikli 21 § 5 alusel nõuti Orgacomilt maksustamisaasta 2002 (tootmisaasta 2001) eest 28 071,16 euro suuruse maksu ja maksustamisaasta 2004 (tootmisaasta 2003) eest 7 999,41 euro suuruse maksu tasumist.
- 9 Orgacom esitas 20. detsembri 2005. aasta ja 18. augusti 2005. aasta kirjadega VLM-le vaided selle maksu maksustamisaastate 2002 ja 2004 kohta esitatud sissenõuete peale. VLM tunnistas need vaided 27. novembri 2006. aasta ja 11. augusti 2006. aasta otsustega põhjendamatuks.
- 10 Seepeale esitas Orgacom Rechtbank van eerste aanleg te Brussel'ile (Brüsseli esimese astme kohus) kaebuse otsuste peale, millega jäeti tema vaided rahuldamata; see kaebus jäeti 17. oktoobri 2008. aasta otsusega samuti põhjendamatuks tõttu rahuldamata.
- 11 Orgacom kaebas selle kohtuotsuse edasi eelotsusetaotluse esitanud kohtusse. Oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks väidab põhikohtuasja kaebaja, et talle määratud maksud kujutavad endast tollimaksuga samaväärse toimega makse, mis on vastuolus ELTL artikliga 30, või vähemalt diskrimineerivad riigimakse, mis on ELTL artikli 110 kohaselt keelatud.

12 Neil asjaoludel otsustas Hof van beroep te Brussel (Brüsseli apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kas [väetisedekreedi] artikli 21 §-s 5 ette nähtud impordimaksu, mida tuleb tasuda üksnes teistest liikmesriikidest Flaami piirkonda imporditavalt loomasõnniku ja teiste väetiste ülejäägilt, olenemata sellest, kas väetist täiendavalt töödeldakse või tuuakse see Flaami piirkonna territooriumil turule, ja mille kohaselt tasub maksu väetise ülejäägi impordilt importija, samal ajal kui Flaami piirkonnas toodetud väetise ülejäägi puhul tasub maksu tootja, tuleb käsitada ELTL artiklis 30 nimetatud imporditollimaksuga samaväärse toimega maksuna, kuigi liikmesriik, kust väetise ülejääk eksporditi, näeb selle ekspordil teistesse liikmesriikidesse ise ette maksu vähendamise?
2. [Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis] kas nimetatud impordimaksu tuleb sellisel juhul käsitada ELTL artiklis 110 nimetatud diskrimineeriva maksuna, mis kehtestatakse teiste liikmesriikide kaupadele, kuna Flaami piirkonnas toodetud loomasõnnikult tuleb tasuda põhimaks, mis on ette nähtud siseriiklike õigusnormidega ja mille määr on olenevalt tootmismeetodist erinev, samal ajal kui imporditud väetiste ülejäägilt tasutava maksu määr on olenemata tootmismeetodist (sh loomsest päritolust või P₂O₅N-sisaldusest) ühtne, olles kõrgem kui Flaami piirkonnas toodetud loomasõnniku põhimaksu madalaim määr 0,00 eurot, kuigi liikmesriik, kust väetise ülejääk eksporditakse, näeb selle ekspordil teistesse liikmesriikidesse ise ette maksu vähendamise?”

Eelotsusetaotluse vastuvõetavus

- 13 Euroopa Komisjon kahtleb eelotsusetaotluse vastuvõetavuses, leides, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole esitanud piisavalt selgelt õiguslikku ja faktilist raamistikku, mille alusel on etteheited sõnastatud. Komisjoni arvates ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohus ka arusaadavalt selgitanud, millistel konkreetsetel põhjustel tõusetuvad põhikohtuasjas ELTL artiklite 30 ja 110 tõlgendamise küsimused.
- 14 Selles osas tuleb meenutada, et ELTL artiklis 267 sätestatud menetluses, mis põhineb liikmesriikide kohtute ja Euroopa Kohtu ülesannete selgel eristamisel, on üksnes asja menetleval ja selle lahendamise eest vastutaval siseriiklikul kohtul õigus kohtuasja eripära arvesse võttes hinnata eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks ning Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Järelikult, kui esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud eelotsuse tegema (kohtuotsus Donau Chemie jt, C-536/11, EU:C:2013:366, punkt 15).
- 15 Siseriikliku kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamisest keeldumine on nimelt võimalik vaid siis, kui on ilmselge, et taotletaval liidu õiguse tõlgendamisel ei ole mingit seost põhikohtuasja asjaolude või esemega või kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (kohtuotsus Donau Chemie jt, EU:C:2013:366, punkt 16).
- 16 Tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus on oma eelotsusetaotluses piisavalt, kuigi lühidalt, selgitanud nii faktilist raamistikku kui ka kohaldatavate siseriiklike sätete sisu ning nende liidu õiguse sätete asjakohasust, mida ta palub kohtuvaidluse lahendamiseks tõlgendada. Eeskätt selles osas tuleneb kõnealusest taotlusest, et juhul, kui Euroopa Kohus vastab eelotsuse küsimustele jaatavalt, tuleb põhikohtuasjas kõne all olevad maksustamisalased õigusnormid tühistada.
- 17 Nimetatud asjaolusid arvesse võttes tuleb asuda seisukohale, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Eelotsuse küsimused

- 18 Nende küsimustega, mida on kohane käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada seda, kas ELTL artikleid 30 ja 110 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus selline maks nagu on ette nähtud väetisedekreedi artikli 21 §-s 5, mida tuleb tasuda üksnes Flaami piirkonda imporditavalt loomasõnniku ja teiste väetiste ülejäägilt ja mida peab tasuma importija, samal ajal kui Flaami piirkonnas toodetud väetise ülejäägi puhul tasub maksu tootja, ja see arvutatakse ühtse määra alusel tonnides ja olenemata tootmismeetodist, samas kui põhimaks, mida tuleb tasuda Flaami piirkonnas toodetud loomasõnniku ülejäägilt, arvutatakse määra alusel, mis on olenevalt tootmismeetodist erinev, kusjuures madalaim määr on 0 eurot, kui fosforpentaoksiidi kogutoodang eelmisel kalendriaastal ei ületanud 300 kilogrammi piiri.
- 19 Seoses sellega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus samuti teada, kas asjaolu, et asjaomaste imporditavate toodete päritoluliikmesriik näeb ekspordil teistesse liikmesriikidesse ise ette maksu vähendamise, võib mõjutada ELTL artiklitele 30 ja 110 antavat tõlgendust.
- 20 Kõigepealt tuleb meenutada, et samaväärseid makse ja diskrimineerivaid riigimakse puudutavaid EL toimimise lepingu sätteid ei saa kohaldada koos, st lepingu süsteemi kohaselt ei saa sama maks kuuluda üheaegselt neisse mõlemasse kategooriasse (kohtuotsus Stadtgemeinde Frohnleiten ja Gemeindebetriebe Frohnleiten, C-221/06, EU:C:2007:657, punkt 26).
- 21 Seega tuleb esmalt uurida, kas väetisedekreedi artikli 21 §-s 5 ette nähtud maksu võib kvalifitseerida imporditollimaksuga samaväärse toimega maksuks ELTL artikli 30 tähenduses. Kui see nii ei ole, siis tuleks järgmisena kontrollida, kas nimetatud maks kujutab endast ELTL artikliga 110 keelatud diskrimineerivat riigimaksu.
- 22 Mis puudutab vaidlusaluse maksu kvalifitseerimist tollimaksuga samaväärse toimega maksuks, siis olgu kõigepealt meenutatud, et nagu Euroopa Kohus on korduvalt sedastanud, põhjendab tollimaksude ja kõigi samaväärse toimega maksude keelamist asjaolu, et vähimadki rahalised kohustused, mida kohaldatakse piiri ületamise tõttu, kujutavad endast kaupade vaba liikumise takistust, mida raskendavad veelgi nendega seotud haldusformaalsused (kohtuotsus komisjon vs. Saksamaa, C-389/00, EU:C:2003:111, punkt 22).
- 23 Selles osas kujutab väljakujunenud kohtupraktika kohaselt iga ühepoolselt kehtestatud vähimigi rahaline kohustus – hoolimata selle nimetusest ja kohaldamise viisist –, mis kehtib kaupade suhtes asjaolu tõttu, et neid toimetatakse üle piiri ja kui selle puhul ei ole ranges tähenduses tegemist tollimaksuga, endast ELTL artiklite 28 ja 30 tähenduses samaväärse toimega maksu (vt selle kohta kohtuotsus Stadtgemeinde Frohnleiten ja Gemeindebetriebe Frohnleiten, EU:C:2007:657, punkt 27).
- 24 Pealegi tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et maksul, mida kohaldatakse liikmesriigi sisepiiri ületamise tõttu, on tollimaksuga samaväärne toime (vt kohtuotsus Carbonati Apuani, C-72/03, EU:C:2004:506, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 25 Põhikohtuasjas ilmneb Euroopa Kohtu käsutuses olevast teabest, et kõne all olev maks puudutab loomasõnniku ülejäägi importijaid. Lisaks on maksu suurus „2,478 eurot igalt eelmisel kalendriaastal Flaami piirkonda imporditud väetise ülejäägi tonnilt”. Järelikult tuleb tõdeda, et väetisedekreedi artikli 21 §-s 5 kehtestatud maks puudutab väetist, mis ei ole Flaami piirkonda importimise tõttu sealt pärit, selliselt, et väetiselt tuleb tasuda vaidlusalune maks selle piirkonna piiri ületamise tõttu ja seepärast tuleb kõnealuse maksu puhul pidada asjaoluks, mille esinemisel tekib maksu tasumise kohustus.
- 26 Neil asjaoludel tuleb järeldada, et väetisedekreedi artikli 21 §-s 5 ette nähtud maks kujutab endast tollimaksuga samaväärse toimega maksu, mis on ELTL artikli 30 kohaselt keelatud.

- 27 Väetisedekreedi kõnealus esitatakse ette nähtud maksu kvalifitseerimist tollimaksuga samaväärse toimega maksuks ei sea kahtluse alla ka Belgia Kuningriigi väide, et kuna eksisteerib samaväärne maks, mida kohaldatakse Flaami piirkonnas toodetud väetise suhtes, siis on see maks osa riigimaksude üldisest süsteemist, mida kohaldatakse samade kriteeriumide alusel süsteemselt siseriiklikele, imporditud ja eksporditud toodetele ning seega tuleb nimetatud maksu hinnata ELTL artikli 110 seisukohast.
- 28 Seoses sellega tuleb esiteks märkida, et samaväärse toimega maksu oluline tunnus, mis eristab seda üldisest riigimaksust, seisneb asjaolus, et esimene puudutab üksnes piiri ületavat toodet kui sellist, samas kui teine hõlmab nii imporditud, eksporditud kui ka siseriiklike tooteid (vt selle kohta kohtuotsus *Michailidis*, C-441/98 ja C-442/98, EU:C:2000:479, punkt 22).
- 29 Teiseks tuleb meenutada, et kuulumaks riigimaksude üldisesse süsteemi, peab asjaomane rahaline kohustus nägema ette sama maksu nii siseriikliku kui identse imporditud toote suhtes, seda peab kohaldama samas turustusetapis ning asjaolud, mille esinemisel tekib maksu tasumise kohustus, peavad mõlema toote puhul olema samuti identne (vt selle kohta kohtuotsus *Michailidis*, EU:C:2000:479, punkt 23).
- 30 Põhikohtuasja osas tuleb esmalt märkida, et väetisedekreedi artikli 21 §-s 5 kehtestatud maks puudutab Flaami piirkonna piiri ületavaid tooteid kui selliseid, nagu on selgitatud käesoleva otsuse punktis 25.
- 31 Järgmiseks ei ole vaidlust selles, et kõnealus maksu peavad tasuma importijad, samas kui nimetatud dekreeidi artikli 21 §-s 1 ette nähtud sarnast maksu peavad tasuma tootjad. Seega ei tule neid makse tasuda samas turustusetapis.
- 32 Lõpetuseks arvutatakse neid makse eri meetodite alusel, mis – nagu selgitas Belgia konstitutsioonikohus oma 28. oktoobri 2010. aasta otsuses nr 123/2010 – võib vähemalt sellistel juhtudel, mil tootmismaksu määr on 0, viia selleni, et imporditud toode on maksustatud kõrgemalt kui Flaami piirkonnas toodetu.
- 33 Sellest tulenevalt ei saa Belgia Kuningriigi argumentidega nõustuda.
- 34 Lisaks soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada seda, kas juhul, kui väetise päritoluliikmesriik näeb teistesse liikmesriikidesse ekspordimisel ette maksu vähendamise, ei pruugi sellist maksu nagu põhikohtuasjas kõnealus impordimaks kvalifitseerida tollimaksuga samaväärse toimega maksuks, nagu väidab VLM, kuna on vaja võtta meetmeid, et hoida kontrolli all enda väetisevarud ja tagada kaitse konkurentsi rikkuvate ja lisaks Flaami piirkonna jaoks keskkonnakahjulike välise meetmete eest.
- 35 Selles osas on Euroopa Kohus juba täpsustanud, et tollimaks ja sellega samaväärse toimega meetmed ei ole lubatud hoolimata nende kehtestamise eesmärkidest või nendest saadava tulu kasutamise otstarbest (vt selle kohta kohtuotsused *Brachfeld* ja *Chougol Diamond*, 2/69 ja 3/69, EU:C:1969:30, punkt 19, ja kohtuotsus *Carbonati Apuani*, EU:C:2004:506, punkt 31).
- 36 Pealegi tuleb märkida, et väetisedekreedi artikli 21 §-s 5 on ette nähtud maks, mida kohaldatakse erisusteta kõigi imporditavate väetiste suhtes, ilma et selle kohaldamine piirduks juhtudega, mil päritoluliikmesriik – nagu käesoleval juhul Madalmaade Kuningriik – näeks nende toodete ekspordi korral ette maksude vähendamise.
- 37 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et esitatud küsimustele tuleb vastata nii, et ELTL artikliga 30 on vastuolus selline maks, nagu on ette nähtud väetisedekreedi artikli 21 §-s 5, mida tuleb tasuda üksnes Flaami piirkonda imporditavalt loomasõnniku ja teiste väetiste ülejäägilt ja mida peab tasuma importija, samal ajal kui Flaami piirkonnas toodetud väetise ülejäägi puhul peab maksu tasuma tootja,

ja mis arvutatakse teistsuguse meetodi alusel kui viimati nimetatud maksu arvutamise meetod. Selles osas ei ole oluline, et liikmesriik, kust väetise ülejääk Flaami piirkonda imporditakse, kohaldab selle ülejäägi ekspordil teistesse liikmesriikidesse maksu vähendamist.

Kohtukulud

- 38 Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

ELTL artikliga 30 on vastuolus selline maks nagu on ette nähtud Flaami piirkonna 23. jaanuari 1991. aasta dekreeedi keskkonna kaitsmise kohta väetistest lähtuva reostuse eest, mida on muudetud 28. märtsi 2003. aasta dekreediga, artikli 21 §-s 5, mida tuleb tasuda üksnes Flaami piirkonda imporditavalt loomasõnniku ja teiste väetiste ülejäägilt ja mida peab tasuma importija, samal ajal kui Flaami piirkonnas toodetud väetise ülejäägi puhul peab maksu tasuma tootja, ja mis arvutatakse teistsuguse meetodi alusel kui viimati nimetatud maksu arvutamise meetod. Selles osas ei ole oluline, et liikmesriik, kust väetise ülejääk Flaami piirkonda imporditakse, kohaldab selle ülejäägi ekspordil teistesse liikmesriikidesse maksu vähendamist.

Allkirjad